

Az ügynökkérdés alkotmányos megoldása

A különösen az eljárások terén följavított új ügynöktörvény-javaslat lehetőséget adhat arra, hogy a parlament olyan megoldást találjon, amely kiállja az alkotmányosság próbáját — mondja Kövér László, a parlament nemzetbiztonsági bizottságának elnöke. Ugyanakkor még mindig fölvetődik néhány morális, politikai és alkotmányossági kérdőjel, miként az is tény, hogy a bizonyító anyag töredékes. Kövér László egyébként szükségesnek tartja olyan elem beépítését a törvénybe, amely kizárja, hogy az ügynökügy választási kampány témájává váljék.

vánosságra hozzák, mindez elegendő ok-e felmentésére, elbocsátására. De ennek a fordítottja is igaz. Felvetődik: kényszeríthető-e például egy lap vagy más gazdálkodóegység vezetője arra, hogy olyan munkatársat alkalmazzon, aki legalábbis erkölcsileg elítélhető tevékenységet folytatott, s ily módon az adott személy megítélése kihathat az adott szervezet működésének megítélésére. Morális szempontból pedig fölvethető az is, hogy miközben az egykor ilyen tevékenységet végző embereket valamilyen módon szankcionáljuk, azok a személyek, akik ennek a titkos politikai-rendőri tevékenységnek az eredményeit fölhasználták, továbbra is háboríthatatlanul tölthetnek be bármely funkciót. Arról már nem is beszélve, hogy az esetek el nem hanyagolható százalékában nincsenek terhelő dokumentumok. Tehát csak azokkal szemben lehet az eljárást lefolytatni, akik ellen konkrét bizonyítékok vannak.

— Ezek mennyire megbízhatóak? Köztudomású ugyanis, hogy még a Duna-gate botrány kipattanását követően is folytatódta az iratmegsemmisítések...

— Valóban, ez a tény többször nyilvánosságot kapott a sajtóban. Én sem ismerek pontosabb számokat, adatokat, így azt sem tudom megmondani, hogy az érintett személyek teljességéhez képest milyen arányban állnak rendelkezésre konkrét bi-

zonyítékok. Az mindenesetre tény: a bizonyító anyag töredékes. Miként probléma az is, hogy az 1990. február 14-én lezárt BM-archívumban fellelhető anyagokat veszik alapul. Így például az ügynökök esetében csak azokat a személyeket lehet vizsgálni, akiket egyébként már a BM kizárt a hálózatból. Azok tehát, akiket például a Nemzetbiztonsági Hivatal átvett, nem kerülhetnek bele ebbe a vizsgálati körbe.

— Mindezek alapján van-e esély arra, hogy az ügynöktörvény belátható időn belül megszülessen? Korábban többször nyilatkozott úgy, hogy ennek a kérdésnek nem szabad a választási kampány témájává válnia.

— Ezt most is tartom. Épp ezért örülök annak, hogy a már említett aggályok ellenére végül is tárgyalható törvényjavaslatot nyújtott be a kormány. És ez, a különösen az eljárások terén feljavított törvényjavaslat nagyobb esélyt ad arra, hogy a parlament olyan megoldást találjon, amely kiállja az alkotmányosság próbáját, s ily módon a törvény végrehajthatóvá válik. Mindazonáltal támogatnék egy olyan indítványt, amely a választási kampány időszakát figyelembe véve — bizonyos időintervallumban — kimondaná az eljárások szüneteltetését. Feltehetően magam is teszek majd ilyen javaslatot.

— A parlament nemzetbiztonsági bizottsága a múlt héten általános vitára alkalmasnak tartotta a kormány által újra beterjesztett ügynöktörvényt. Ön egy nyilatkozatában kijelentette, hogy ez alkalmasabb, mint elődje volt. Miért?

— Az új törvényjavaslat elkészítésekor az ellenzéki képviselők számos módosítási indítványát figyelembe vették és beépítették. Ezzel a javaslat eljárási része — amely az előző változatban szinte teljesen kidolgozatlan volt — most már kidolgozott formát öltött. Ez mindenképpen javítja a törvényjavaslat színvonalát, mégha apróbb hibák és ellentmondások is fellelhetők benne, ha alapvető koncepcionális problémák továbbra is fennállnak.

— Melyek azok a koncepcionális

gondok, amiket ön szerint ki kellene küszöbölni?

— Úgy gondolom, hogy az előző javaslatához hasonlóan most is található néhány morális, politikai és alkotmányossági kérdőjel. Ezeket nem kívánom teljességgel föl sorolni, hiszen akkor fölmondanám az előző javaslat parlamenti vitáját. Csupán néhány példát említek. Alkotmányos dilemmát okoz az, hogy lehet-e jogi formában, mégha erkölcsi szankcióit is hozni olyan cselekmények miatt, amelyek elkövetésükkor kétségkívül jogszerűek voltak. Lehet-e például büntetni valakit azért, mert 1989 előtt a III/III-as csoport szert-tisztje, netán ügynöke volt. További alkérdés, hogy amennyiben az illető személy nem mond le vagy nem kezdeményezi felmentését, és ezek után nevét nyil-